

TREDJE RUMMET

VÅREN 2009

VARIFRÅN KOMMER MORALEN? OCH VART ÄR DEN PÅ VÄG? DEL II

För att det offentliga samtalet ska vitaliseras krävs nya former och nya miljöer fjärran från föreläsningssalar och debattpodier.

Åtta tisdagskvällar

3 mars - 21 april, klockan 19.00

Restaurang La Couronne

Södra Förstadsgatan 36, Malmö

Fri entré

Tredje rummet våren 2009

VAD ÄR DÅ MORAL?

Moral (av latinets adjektiv *moralis*, "det som rör sederna") är i vardagligt tal, med innebörden av bedömning av kvaliteten av ett beteende eller tankemönster eller dylikt, en persons karaktär ur sedlig synvinkel; även egenskapen att vara sedlig. Termen *moralisk* används som sammanfattning av de beteenden som överensstämmer med god sed för en enskild människa, grupp eller kollektiv av människor. Det betecknar vidare en uppfattning om känslan av vad som är riktigt ur sedlig synpunkt; förhållandet att handla på ett sedligt riktigt sätt eller förmåga därtill. Ett näraliggande begrepp till moral är etik: Etiken är läran om moral.

Med ett akademiskt språkbruk avser "moral" en persons eller kulturs etiska normer, vare sig dessa är goda eller onda; även "omoraliska" personer kan således anses ha en moral. En viss moraluppfattning är ofta kopplad till en viss världs- eller livsåskådning, till exempel socialism eller kristendom (jämför Jesu bergspredikan). Å andra sidan är moral i marxistiskt språkbruk även sådant som på ett mer omedelbart sätt avspeglar villkoren för det materiella samhällslivet; moralregler som "var och en är sig själv närmast", "ensam är stark" och så vidare.

Begreppet används ibland även som en synonym till "etik". Etiken behandlar frågor som hur de bästa moraliska konsekvenserna kan åstadkommas i specifika situationer (tillämpad etik), hur man avgör vad som har moraliskt värde (normativ etik), vilken moral människor faktiskt har (deskriptiv etik), vad som är moralens grundläggande natur, exempelvis om den kan rättfärdigas på objektiva grunder (metaetik) och hur förmågan att vara moralisk utvecklas och denna förmågas natur i allmänhet (moralpsykologi).[1] Inom tillämpad etik är exempelvis frågan om att beröva människor deras liv kontroversiell mot bakgrund av dödsstraff, abort och krig. Inom normativ etik kan en typisk fråga vara huruvida en lögn som uttalas i syfte att skydda en person från att skadas är rättfärdigad. Inom metaetik är en central fråga vilken mening begreppen "rätt" och "fel" har.

Efter påverkan av bland annat engelska har ordet "moral" även fått betydelsen "kampanj" eller "driftighet", i synnerhet i uttryck som "stridsmoral" (se psykologiskt försvar).

källa: Wikipedia

"Moral är att ta det allvarliga på allvar. Det allvarliga är att människor och djur lider, förnedras och har det svårt – här och nu. Att ta det på allvar är att engagera sig, skaffa sig så säkra kunskaper som tid och råd tillåter, och försöka handla så att världen blir mindre ond."

Harald Ofstad: Vi kan ändra världen (1987)

Program

3 mars

IRÉNE MATTHIS: Möten i världen. Vart tog moralen vägen?

10 mars

NINA BJÖRK: Sålunda talade spädbarnet. Eller kan är leda till bör?

17 mars

KJELL ÅKE MODÉER: Den svenska samhällsreligionen: Om vår författningskultur och fundamentala värden.

24 mars

BERTIL TOREKULL: Att våga hoppas – moral som en fråga om mod.

31 mars

MARIA KÜCHEN: KÄRLEKEN – illusion, psykos eller helande kraft?

7 april

LASSE DENCIK: Moderniseringens moraliska utmaningar. Om avtraditionalisering, auktoritetserosion och nya sociala relationsmönster.

14 april

CHRISTIAN MUNTHE: Moraliska maskiner och manipulerad godhet: Visioner och mardrömmar om framtidens etik och politik.

21 april

IDA BÖRJEL: Den som gärna vill, kan få kalla lagen för pappa. Om köpare, säljare och varas betingelser i lagens namn.

Producent och samtalsledare: **INGRID RASCH**

Arrangörer: Arbetarnas Bildningsförbund, Folkuniversitetet, Studieförbundet Vuxenskolan med stöd från Malmö Kulturnämnd

Teorin om Tredje rummet har utvecklats av Homi Bhabha, litteratur- och kulturteoretiker verksam i USA. Han talar om ett "tredje rum" där olika kulturer kan mötas och påverka varandra ("hybridiseras") och där nya identiteter ständigt skapas.

TREDJE RUMMET

VÅREN 2009

Medverkande:

IRÉNE MATTHIS är professor i psykoanalys, författare och läkare med mångårig klinisk erfarenhet.

NINA BJÖRK är författare och kolumnist i Dagens Nyheter. Hon doktorerade 2008 i litteraturvetenskap vid Göteborgs universitet med avhandlingen Fria själar.

KJELL ÅKE MODÉER är professor emeritus i rättshistoria vid Lunds universitet.

BERTIL TOREKULL är författare, publicist, och fd chefredaktör för bl a Dagens Industri, Veckans affärer, Östgöta Correspondenten och Svenska Dagbladet.

MARIA KÜCHEN är poet, prosaist, kulturskribent och föreläsare. Hon har gett ut ett tjugotal böcker i olika genrer och medverkar regelbundet i bland annat Expressen, Amelia, Kyrkans Tidning och Trots Allt.

LASSE DENCİK är professor i socialpsykologi vid Roskilde Universitetscenter.

CHRISTIAN MUNTHE är professor i praktisk filosofi vid Göteborgs universitet och ledamot i SMER, Statens medicinsk-etiska råd.

IDA BÖRJEL är poet och fil kand i litteraturvetenskap. Hon debuterade 2004 med Sond för vilken hon 2005 fick Borås Tidnings debutantpris och Katapultpriset. 2008 utkom Konsumentköplagen: juris lyrik och för denna erhöll hon Mare Kandre-priset.